

MEMO

aan : Deelnemers ambtelijke-bestuurlijke werkconferentie
van : Werkgroep opgaven en efficiency
datum : september 2019
afschrift : MT, accountmanagers
onderwerp : Aanpak werkconferentie 26 september – onderdeel opgaven en efficiency

Aanleiding

Zoals eerder aangekondigd in het concernplan ODZOB 2019-2022 en de kadernota 2020 zien de deelnemers van de ODZOB de komende jaren een aantal grote opgaven op zich afkomen in het domein van de leefomgeving die een financiële impact hebben. Vanwege de toenemende druk op de begrotingen van de deelnemers, ontstaat nu de behoefte om meer inzicht te hebben in de omvang van deze opgaven en de financiële impact hiervan voor de jaren 2020 en verder.

De Werkgroep Opgaven en Efficiency, bestaande uit een afvaardiging van ODZOB-medewerkers en OGP-leden, heeft daarom een eerste inventarisatie uitgevoerd van de grote opgaven. In de werkconferentie van 26 september wordt deze inventarisatie besproken. Daarbij is ook uitdrukkelijk gekeken naar de mogelijkheden van efficiëntie en besparingen.

Doelen werkconferentie

Doelen van de werkconferentie zijn:

- Deelnemers inzicht geven in de grote opgaven en de financiële impact hiervan voor de komende jaren (2020 en verder) met als vertrekpunt de vastgestelde begroting voor 2020.
- Keuzes maken en oplossingsrichtingen benoemen aan de hand van een tweetal categorieën van opgaven:
 - Incidentele opgaven die onontkoombaar zijn en vragen om keuzes voor de wijze van financiering;
 - Structurele opgaven waarover discussie mogelijk is over scenario's voor het niveau van de taakuitvoering. Keuzes zijn denkbaar in termen van omvang middelen of tijd.
- Deelnemers inzicht geven in de mogelijkheden voor efficiency en besparingen zowel bij de aanpak van de grote opgaven als de bedrijfsvoering. In de werkconferentie worden afspraken gemaakt hoe deze mogelijkheden voor efficiency en besparingen verder worden uitgewerkt.

Opgaven met financiële impact

In de tabel op de volgende pagina heeft de Werkgroep Opgaven en Efficiency de grote opgaven benoemd die een financiële impact hebben voor de jaren 2020 en verder. Dit betreft voornamelijk basistaken. Deze tabel is een belangrijke leidraad voor de bestuurlijke discussies in de werkconferentie. Alle onderwerpen zijn eerder genoemd in het concernplan ODZOB 2019-2022.

Voor het jaar 2020 zijn de opgaven relevant waarvoor nog geen financiële dekking is gevonden in de begroting van 2020. Bij het opstellen van deze begroting waren voor een aantal opgaven nog te weinig gegevens voorhanden om een betrouwbare inschatting van de kosten te kunnen maken. Voor de volledigheid zijn deze onderwerpen wél kort benoemd in de tabel en worden ze toegelicht in deze notitie.

De incidentele opgaven zijn onontkoombaar. Gezien deze urgentie is de Werkgroep van mening dat de deelnemers nauwelijks of geen ruimte hebben om hiervan af te wijken. Richtinggevende uitspraken van bestuurders voor de incidentele opgaven zijn nodig voor de mogelijkheden en wijze van financieren van deze opgaven, zoals: 1) aanspreken reserves GR ODZOB, 2) herprioritering collectieve taken/ophoging

budget, 3) extra opdracht van deelnemers, 4) ten laste brengen van de ODZOB begroting 2021 of later, 5) combinatie hiervan.

Over de structurele opgaven is discussie denkbaar over de urgentie, de mate van risico die we lopen en de beoogde outcome (opbrengst voor de fysieke leefomgeving), hetgeen uitmondt in keuze voor taakuitvoering op een bepaald niveau. Dit vergt een richtinggevende uitspraak die consequenties kan hebben voor de inzet en omvang van middelen en het tijdsplan waarbinnen de opgave wordt opgepakt.

In de tabel is per opgave het volgende opgenomen: 1) zijn de werkzaamheden incidenteel of structureel, 2) wanneer worden de werkzaamheden uitgevoerd, 3) raming van het benodigde bedrag, 4) dient financiering plaats te vinden vanuit het werkprogramma of zijn er andere mogelijkheden voor financiering.

Voor de incidentele opgaven zijn de kosten van verschillende jaren bij elkaar opgeteld. Voor de structurele opgaven zijn de financiële gevolgen voor de deelnemers afhankelijk van de keuzes die worden gemaakt ten aanzien van regionaal uitvoeringsbeleid; de bedragen die zijn opgenomen hebben betrekking op de voorkeursvariant van de ODZOB, waarbij een groeimodel denkbaar is.

Opgaven domein fysieke leefomgeving met financiële impact

Opgave /beschrijving	Incidenteel of structureel	Wanneer	Bedrag €	Werkprogramma of overig
Incidentele opgaven				
Vorbereiding en implementatie Omgevingswet (vorbereidingsjaar 2020)	Incidenteel	2020	1.400.000	Overig
Ontwikkelingen veehouderij (1)	Incidenteel	2020 - 2023	1.300.000	Werkprogramma
Uitwerking en implementatie efficiency-maatregelen	Incidenteel	2020-2021	250.000	Overig
Structurele opgaven				
Besluit bodemkwaliteit	Structureel	2020 en verder	600.000 (2)	Werkprogramma
Uitvoeringsbeleid asbest: • Toezicht • Ketentoezicht • Asbestinventarisatie-rapporten	Structureel	2020 en verder	650.000 (2) • 75.000 • 35.000 • 540.000	Werkprogramma
Externe veiligheid (3)	Structureel	2021 en verder	160.000	Collectieve taken
Omgevingswet	Structureel	2021 en verder	PM	Werkprogramma
Overdracht bodemtaken PNB naar gemeente (2021, Omgevingswet). (4)	Structureel	2021 en verder	2021: 200.000 2022: 480.000 2023: 600.000 2024: 800.000	Werkprogramma (dekking gemeentefonds)

(1) Onderzocht wordt in hoeverre de provincie Noord-Brabant bereid is om deze kosten voor haar rekening te nemen

(2) Groeimodel dat vanaf 2020 in enkele jaren wordt bereikt.

(3) In 2020 komen mogelijk nog middelen beschikbaar (discussie VNG, IPO en Rijk). Er zijn vooralsnog geen structurele middelen beschikbaar vanaf 2021. Mogelijk komen middelen vrij via het gemeentefonds.

(4) Bij de overdracht van deze taak zal budget naar de gemeente worden overgeheveld; er wordt uitgegaan van een budget-neutrale overdracht.

Een toelichting op de verschillende opgaven is opgenomen in bijlagen 1 en 2.

Efficiency en besparingsmogelijkheden

De Werkgroep heeft ook uitdrukkelijk gekeken naar efficiency en besparingsmogelijkheden bij de aanpak van grote opgaven én werkprocessen. Hierbij mag de balans tussen een adequaat niveau van taakuitoefening en efficiency niet uit het oog worden verloren. In bijlage 2 van deze memo is een beknopt overzicht opgenomen van de voorgestelde maatregelen. Deels kan de ODZOB deze voorgestelde maatregelen voor efficiency eigenstandig uitvoeren, echter deels vraagt dit ook om actie van de deelnemers. Als belangrijk voorbeeld kan hierbij genoemd worden het realiseren van een eenduidige mandatering waarvoor de medewerking van onze deelnemers noodzakelijk is. Dit punt is eerder geconstateerd in het provinciale rapport “de staat van het mandaat”, waarover het AB is geïnformeerd in zijn vergadering van 25 september 2018. Een ander voorbeeld betreft de uniformering van omgevingsplannen (waar mogelijk) in het kader van de Omgevingswet, waardoor efficiency bij de uitvoering van VTH-taken kan ontstaan.

Dergelijke maatregelen leiden niet alleen tot efficiency voordelen bij de ODZOB, maar ook bij de deelnemers.

Door inspanningen van deelnemers én ODZOB in 2019, 2020, 2021 én later op het gebied van Omgevingswet, transitie Veehouderij, asbest en verregaande inspanningen om te werken met één VTH-systeem waardoor gegevensuitwisseling sterk vereenvoudigd wordt, is de verwachting dat de opdrachtverstrekking van deelnemers aan de ODZOB op termijn kan verminderen. Wanneer en in welke mate dit effect optreedt is nog onduidelijk, maar als voorschot wordt een indicatie van een reductie van 3% in de meerjarenraming opgenomen met ingang van 2022. Dit betreft een wenkend perspectief voor deelnemers en de ODZOB als uitkomst van een inspanning van allen.

De deelnemers aan de werkconferentie worden met het bijgevoegde overzicht in bijlage 2 geïnformeerd over de efficiency en besparingsmogelijkheden. In het najaar staan de aanbevelingen van “de staat van het mandaat” op de AB-agenda. In de werkconferentie wordt besproken op welke wijze de efficiency en besparingsmogelijkheden en de aanbevelingen van “de staat van het mandaat” samen met de deelnemers verder worden uitgewerkt.

Focus aanbrengen

Alles bij elkaar is de lijst met opgaven die in 2020 (en soms nu al) op de ODZOB en deelnemers afkomen, zeer fors. Om alles te kunnen uitvoeren zal focus aangebracht moeten worden: dit zijn de opgaven waar we samen aan gaan werken, meer is niet mogelijk! Deelnemers en de ODZOB dienen zich dat ten volle te realiseren. De inzet voor de komende jaren zal met name gericht zijn op de onderwerpen Omgevingswet en VTH-systeem. Waar het bijvoorbeeld gaat om het doorvoeren van efficiency-maatregelen, zullen in 2020 en 2021 uitsluitend die maatregelen opgepakt kunnen worden, die aansluiten bij de procesoptimalisatie die we tóch al moeten uitvoeren door de implementatie van het nieuwe VTH-pakket. Voor andere maatregelen in deze periode is geen ruimte maar dit is wel de meest substantiële maatregel die we kunnen nemen.

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

Opzet programma werkconferentie – onderdeel opgaven en efficiency

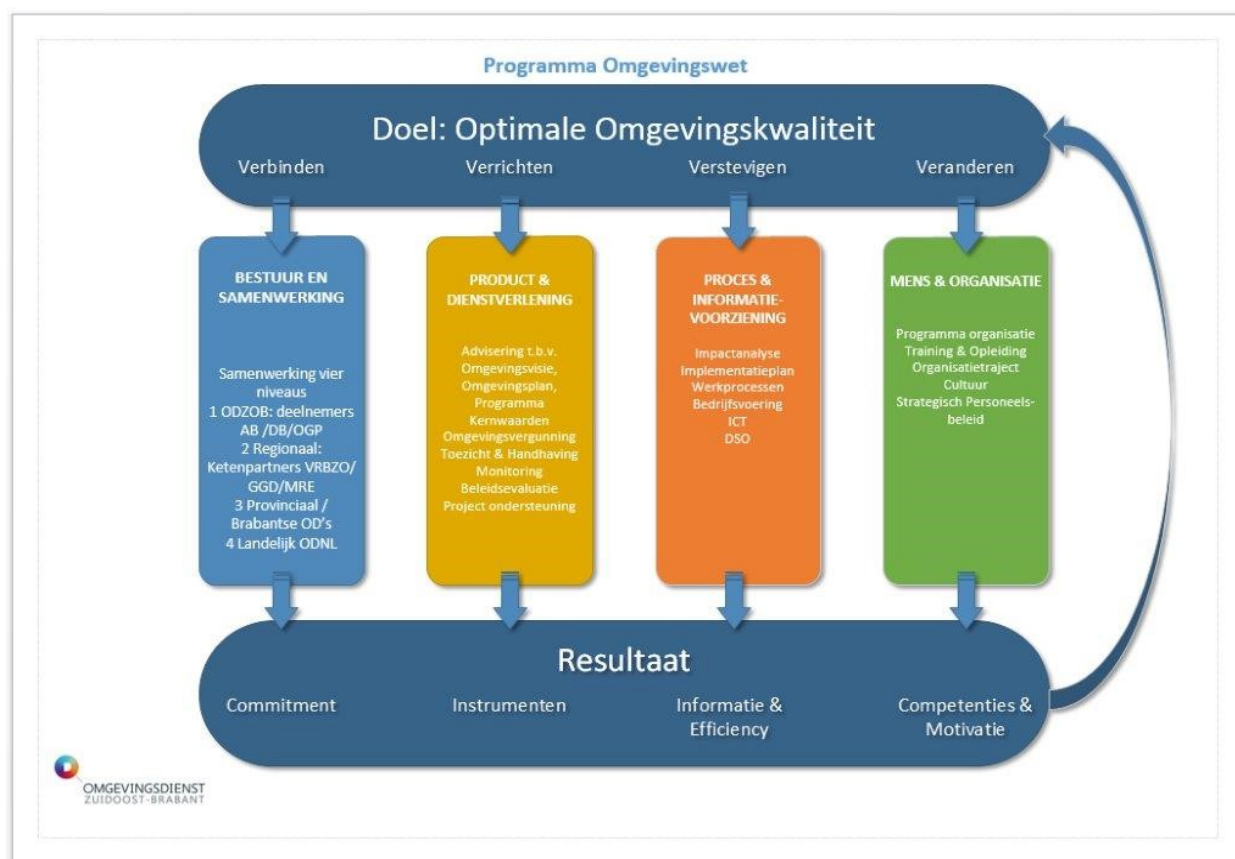
- Tijd: 11.20 uur – 13.00 uur
- Gespreksleider: Pieter van der Stek (DB-lid financiën & bedrijfsvoering)
- Presentaties en pitches door projectleiders
- Discussie over de scenario's die zijn gepresenteerd
- *Aftrap Pieter van der Stek:*
 - Toelichting doel en opzet van dit onderdeel van de werkconferentie. De Werkgroep Opgaven en Efficiency heeft het nodige voorwerk gedaan dat geleid heeft tot het resultaat van deze memo.
 - In dit onderdeel van de werkconferentie wordt de focus gelegd op de volgende onderdelen: 1) implementatie Omgevingswet, 2) Besluit bodemkwaliteit, 3) uitvoeringsbeleid asbest, 4) efficiency en besparingsmogelijkheden.
- *Onderdeel incidentele opgaven:*
 - Korte toelichting op het onderdeel implementatie Omgevingswet: wat willen we bereiken en wat zijn de financiële consequenties. Daarbij de vraag aan de deelnemers of ze zich herkennen in de opgaven. Samen met de deelnemers wordt verkend waar mogelijkheden liggen voor financiële dekking zoals een extra opdracht van deelnemers, een herprioritering van collectieve taken, interne opleidingsuren, etc. Een definitief voorstel wordt aan het AB van november ter besluitvorming voorgelegd.
- *Onderdeel structurele opgaven:*
 - Besluit bodemkwaliteit en uitvoeringsbeleid asbest worden achtereenvolgend toegelicht. In deze presentaties wordt ingegaan op nut & noodzaak, urgentie, beoogde outcome en de wijze waarop we dit efficiënt willen oppakken. Daarbij de vraag aan de deelnemers of ze zich herkennen in de opgaven.
 - Na de presentaties volgt discussie over de scenario's die zijn uitgewerkt. Naar aanleiding van de discussie over de scenario's peilen welk scenario op het meeste draagvlak kan rekenen. Uitwerking van de scenario's vindt daarna plaats waarover besluitvorming kan plaatsvinden in het AB van november. Besluitvorming in november is noodzakelijk met het oog op de Kadernota 2021 en de op te stellen begroting 2021.
- *Onderdeel efficiency en besparingsmogelijkheden:*
 - Uiteenzetting van een aantal besparingsmogelijkheden. Hierbij wordt gebruik gemaakt van situaties uit de huidige praktijk die nader worden toegelicht en besproken (grafische weergave van de knelpunten die er nu zijn). Voor de uitwerking van de besparingsmogelijkheden wordt voorgesteld om de bestaande werkgroep Accountmanagement deze opdracht te geven. Deze werkgroep is al bezig met de aanbevelingen uit het rapport Staat van het mandaat. De efficiencywinst kan op zijn vroegst in de begroting 2022 conform een groeimodel worden verwerkt met een voorlopige en indicatieve taakstelling van 3%.
 - Discussie met de deelnemers:
 - Vinden we als collectief een indicatieve taakstelling van 3% realistisch (2022 of later);
 - Wat vraagt dit van onze deelnemers en de ODZOB (gezamenlijk optrekken);
 - Hoe gaan we dit traject samen vormgeven zodat we tot daadwerkelijke implementatie kunnen komen.
- *Resumé door Pieter van der Stek:*
 - Korte terugblik op de werkconferentie met een samenvatting van de gemaakte afspraken.

Bijlage 1: Voorstellen/scenario's t.b.v. prioritering opgaven

1.1 Voorbereiding en implementatie Omgevingswet 2020

De VTH-taken vinden bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet de basis in het nieuwe wetstelsel. Dit betekent concreet dat het omgevingsplan mede afwegingskader is voor de VTH-taken die deels bij de ODZOB zijn ondergebracht. De ODZOB heeft de voorbereiding ter hand genomen met het programma Omgevingswet. Die bestaat uit de programmapijlers: verbinden, verrichten, verstevigen en veranderen. Middels deze vier pijlers wordt respectievelijk gewerkt aan het verkrijgen van commitment, de ontwikkeling van instrumenten, het bevorderen van goede informatievoorziening & efficiency en de benodigde competenties & motivatie.

De Omgevingswet treedt in werking op 1 januari 2021. Dat betekent dat het jaar 2020 in het teken zal staan van de implementatie. De focus ligt daarbij op zaken die gereed moeten zijn per 1 januari 2021. Immers de Omgevingswet heeft per direct op invoeringsdatum een grondige impact op de taken van de ODZOB. Voor de vier programmalijnen van het Programma Omgevingswet is geïnventariseerd welke werkzaamheden in hoofdlijnen noodzakelijk zijn om als ODZOB volledig voorbereid te zijn op de inwerkingtreding. Dit wordt uitgewerkt in het Programma Omgevingswet 2020. Per programmalijn betekent dat het volgende.

1. Bestuur en Samenwerking

Middels de programmalijn 'Verbinden' zetten we in op het verkrijgen van commitment met onze deelnemers en partners. De activiteiten en projecten zijn gericht op het verkrijgen van bestuurlijk en

ambtelijk draagvlak. Daarnaast stemmen we af met onze deelnemers en partners om ervoor te zorgen dat de invoering van de Omgevingswet efficiënt en effectief verloopt. We voorkomen dat we allen voor zich het wiel uitvinden door het uitwisselen van kennis en informatie en stemmen af om tot gezamenlijke ontwikkeling te komen van producten en diensten.

We onderscheiden vier niveaus van samenwerking: 1. binnen de ODZOB met AB, DB, deelnemers en OGP, 2. Regio, samen met onze ketenpartners VRBZO, GGD en Metropoolregio, daartoe is in 2019 het Speelhuismanifest opgesteld, 3. Provinciaal niveau met onze collega Omgevingsdiensten OMWB en ODBN, met de drie Brabantse OD's is een gezamenlijk Plan van Aanpak vastgesteld met een top 10 van aan te pakken thema's en 4. Landelijk via ODNL.

Voor 2020 continueren we deze vier niveaus van samenwerking. Door de samenwerking bereiken we dat de inzet die nodig is om de Omgevingswet te implementeren beheersbaar blijft. Niet iedereen hoeft voor zich het wiel uit te vinden, we leren van elkaar en verdelen taken.

Om de samenwerking levendig te houden is wel inzet nodig, voor overleg, afstemming, het organiseren van werkconferenties, bestuurlijke bijeenkomsten en het organiseren en coördineren van alle benodigde acties. De acties zelf (die betrekking hebben op de inhoud, proces en mens & organisatie) zitten hoofdzakelijk in de hier na volgende programmalijnen.

De benodigde inzet voor de verschillende onderdelen is als volgt:

6.1 Bestuur / OGP / Klankbordgroep OGP	200
6.2 Samenwerking regio / partners	225
6.3 Samenwerking 3OD	150
6.4 Provinciale opdracht Omgevingswet	300
6.4 Samenwerking ODNL	200

Totale inzet: 1075 uur / € 107.000

Wat is nodig in 2020 en wat levert dit op?

- (6.1) Commitment tussen bestuur, OGP en ODZOB over koers, inzet en aanpak
- (6.2 t/m 6.4) Optimale inzet door bundeling van kracht, deskundigheid en ervaring in regio, provincie en op landelijk niveau

2. Product en Dienstverlening

Middels de programmalijn 'verrichten' zetten we in op de ontwikkeling van producten en diensten die bijdragen aan de instrumenten van de Omgevingswet. De activiteiten en projecten hebben betrekking op de advisering ten behoeve van de Omgevingsvisie, Omgevingsplan en Programma, op het ontwikkelen van Kernwaarden als uitwerking van het begrip Omgevingskwaliteit, op de Omgevingsvergunning, Toezicht & Handhaving, op Monitoring & Beleidsevaluatie en op Projectondersteuning.

Ook is er aandacht voor de Bruidsschat (in casu: wat betekent de Bruidsschat voor de product- en dienstverlening van de ODZOB aan haar deelnemers?).

Daarnaast heeft de transitie van bodemtaken een enorme impact. Hier is extra aandacht en inzet noodzakelijk. Dit geldt ook, zij het in mindere mate, voor geluid.

Het resultaat is dat de producten en dienstverlening zijn afgestemd op de instrumenten van de Omgevingswet ten behoeve van een optimale Omgevingskwaliteit.

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

De benodigde inzet voor de verschillende onderdelen is als volgt:

7.3 Ontwikkeling Omgevingswaarden plan/visie	200
7.4 Transitie Bodemtaken	700
7.5 Product ontwikkeling Vergunningen	360
7.6 Product ontwikkeling Toezicht & Handhaving	360
7.7 Product ontwikkeling Specialistisch advies	240
7.8 Producten & Dienstencatalogus	150
7.9 Prov vergunningen Ontgrondingen / Water	240
7.10 Productontwikkeling geluid	300
7.11 Juridische ondersteuning	500
7.12 Advies Bruidsschat	200

Totale inzet: 3250 uur / € 325.000

Wat is nodig in 2020 en wat levert dit op?

- (7.3) Inzicht in wat er vanaf 2021 nodig is aan informatie, omgevingswaarden voor gemeenten die aan de slag gaan met Omgevingsvisie en Omgevingsplan
- (7.4) Het is helder welke taken op het gebied van bodem door ODZOB worden uitgevoerd en op welke wijze, rekening houdende met de Aanvullingswet Bodem. Afspraken met deelnemers over uitvoering bodemtaken. In totaal is hier 1400 uur voor begroot. We gaan er van uit dat de provincie voor 50% mee financiert.
- (7.5) Het product vergunning is voor alle kleursporen aangepast aan de Omgevingswet met inbegrip van: toetsingskaders (inclusief Bruidsschat), werkinstructies, formats, standaarddocumenten, standaardbrieven, mandaten, standaardbeschikkingen, checklisten, voorschriften.
- (7.6) Het product toezicht & handhaving is voor alle kleursporen aangepast aan de Omgevingswet met inbegrip van: toetsingskaders (inclusief Bruidsschat), werkinstructies, formats, standaarddocumenten, standaardbrieven, mandaten, standaardbeschikkingen, checklisten, voorschriften.
- (7.7) Specialistische adviezen zijn voor alle kleursporen aangepast aan de Omgevingswet met inbegrip van: toetsingskaders (inclusief Bruidsschat), werkinstructies, formats, standaarddocumenten, standaardbrieven, mandaten, standaardbeschikkingen, checklisten, voorschriften.
- 7.8 De Producten & Dienstencatalogus is aangepast aan de Omgevingswet
- 7.9 Het product Provinciale vergunning Ontgrondingen/Water is aangepast aan de Omgevingswet met inbegrip van: toetsingskaders (inclusief Bruidsschat), werkinstructies, formats, standaarddocumenten, standaardbrieven, mandaten, standaardbeschikkingen, checklisten, voorschriften.
- 7.10 Het is helder welke taken op het gebied van geluid door ODZOB worden uitgevoerd en op welke wijze, rekening houdende met de Aanvullingswet Geluid. Afspraken met deelnemers over uitvoering geluidtaken
- 7.11 De juridische kwaliteit is getoetst op de Omgevingswet en er is voldoende ruimte voor juridische ondersteuning van de verschillende werkgroepen, de samenwerking in de regio, provinciaal en landelijk in het verband van ODNL.
- 7.12 Verschillende gemeenten hebben de behoefte aan een advies over het toepassen van de Bruidsschat. Dit is ook als prioriteit gekomen uit een enquête in het kader van het Speelhuismanifest.

3. Proces- en Informatievoorziening

Middels de programmalijn 'Verstevigen' zetten we in op het fundament dat nodig is om de Omgevingswet op een goede, efficiënte en effectieve manier uit te voeren. We voeren – in samenwerking met de drie Brabantse Omgevingsdiensten – een doorlopende en dynamische impactanalyse uit, die de basis vormt voor het Implementatieplan. We passen onze werkprocessen en bedrijfsvoering in overleg met deelnemers en ketenpartners aan op een wijze die een optimale uitvoering van de Omgevingswet mogelijk maakt. We zetten in op een optimale informatiepositie voor alle deelnemers, ketenpartners en actoren. We zorgen voor een goede ondersteuning via ICT en stemmen dit af op de landelijke ontwikkelingen voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

De benodigde inzet voor de verschillende onderdelen is als volgt. Hierbij zijn de kosten voor ICT niet meegenomen, deze worden meegenomen in een apart programma ICT:

8.1 Pilot Omgevingsloket / werkproces (vervolg 2020)	150
8.2 Impactanalyse / Implementatieplan (vervolg 2020)	150
8.3 ICT / DSO **	
8.4 Procesontwikkeling Vergunningen	480
8.5 Procesontwikkeling Toezicht & Handhaving	480
8.6 Procesontwikkeling overig	320

Totale inzet: 1580 uur / € 158.000

Wat is nodig in 2020 en wat levert dit op?

- (8.1) In overleg met alle deelnemers en ketenpartners is helder hoe de organisatie van het ketenproces achter het Omgevingsloket wordt vormgegeven en op welke wijze we ons laten ondersteunen door het DSO met inbegrip van vooroverleg en de vernieuwde vergunningprocedure.
- (8.2) De Impactanalyse (2019) die in 3OD verband is uitgewerkt wordt uitgewerkt in concrete maatregelen en eisen.
- (8.4) Op basis van 8.1. en 8.2 en rekening houdend met 8.3, zijn de werkprocessen voor vergunningen, voor alle kleursporen uitgewerkt, inclusief de beschrijving van processtappen en afgestemd op de standaarden voor zaakgericht werken die landelijk zijn vastgesteld in GEMMA.
- (8.5) Op basis van 8.1. en 8.2 en rekening houdend met 8.3, zijn de werkprocessen voor toezicht & handhaving, voor alle kleursporen uitgewerkt, inclusief de beschrijving van processtappen en afgestemd op de standaarden voor zaakgericht werken die landelijk zijn vastgesteld in GEMMA.
- (8.6) Op basis van 8.1. en 8.2 en rekening houdend met 8.3, zijn de werkprocessen voor overige (advies-)producten, voor alle kleursporen uitgewerkt, inclusief de beschrijving van processtappen en afgestemd op de standaarden voor zaakgericht werken die landelijk zijn vastgesteld in GEMMA.

4. Mens & Organisatie

De Omgevingswet vergt verandering. Middels een veranderproces zorgen we dat onze medewerkers optimaal zijn voorbereid op de uitvoering van de Omgevingswet. Door training & opleiding worden alle medewerkers toegerust op hun taak door te beschikken over de juiste deskundigheid. Daarbij is er zowel aandacht voor de inhoudelijke 'harde' kant als de 'zachte' kant van houding & gedrag. Het resultaat is dat alle medewerkers, voor hun functie en rol, beschikken over de juiste competenties en dat ze gemotiveerd zijn om vanuit hun rol de Omgevingswet uit te voeren. Hierbij wordt afgestemd op de organisatieontwikkeling en het strategisch personeelsbeleid.

Bij organisatie hoort ook de organisatie van het programma en interne en externe communicatie. Onder externe communicatie is onder andere vervat de organisatie van een tweede seminar Omgevingswet in het kader van het Speelhuismanifest.

De benodigde inzet voor de verschillende onderdelen is als volgt. Hierbij zijn de kosten voor het organisatietraject niet meegenomen, deze worden meegenomen in een apart programma:

Voor training & opleiding is een totaalraming gemaakt voor de drie benodigde onderdelen: basiscursus, vakcursus en praktijkcursus. Om de kosten te spreiden is onderzocht of onderdelen voor groepen van medewerkers in 2019 dan wel 2021 kunnen plaatsvinden. De praktijkcursus wordt voor een groot deel van de medewerkers verschoven naar begin 2021. Het risico is wel dat medewerkers begin 2021 nog niet volledig zijn ingewerkt wat betreft standaarddocumenten, werkinstructies en VTH-systeem. Na deze differentiatie resteert voor 2020 een opgave van 6196 trainingsuren voor productieve medewerkers.

Aantal mdw productief	Aantal mdw overhead	Totaal uren prod	Totaal uren overhead	Totaal uren		Uren prgr 2020 in 2019	Uren prgr 2020 in 2020	Uren prgr 2020 in 2021
205	46	8148	960	9108	251	824	6196	1128

Training & opleiding:

9.1 Training & Opleiding medewerkers	6196
9.2 Trainers intern [i.s.m. ODBN/OMWB]	700

Totale inzet: 6896 uur / € 689.600

Wat is nodig in 2020 en wat levert dit op?

- (9.1) een groot deel van de medewerkers van ODZOB bezitten de voor hen benodigde BASIS kennis over de Omgevingswet; alle medewerkers uit de primaire processen bezitten de voor hen benodigde VAK kennis die voor de uitoefening van hun taken noodzakelijk is; een groot deel van de medewerkers uit de primaire processen bezitten de voor hen benodigde PRAKTISCHE vaardigheden die voor de uitoefening van hun taken noodzakelijk is.
- (9.2) we beschikken als organisatie zelf over trainers zodat de kosten voor het geven van de trainingen beperkt worden

Aanvullende toelichting training & opleiding:

Voor Omgevingswet is in 3OD verband een opleidingsplan in voorbereiding. Dit plan bevat 3 niveaus van training & opleiding:

- Basicursus voor alle betrokken medewerkers, bestaand uit 16 uur per medewerker uit het primaire proces en 8 uur voor overige medewerkers.
- Inhoudelijke Vakcursus voor alle betrokken medewerkers uit het primaire proces, bestaande uit 16 uur per medewerker/vakgebied.
- Praktische cursus voor alle betrokken medewerkers bedoeld om medewerkers voldoende toe te rusten in het gebruik systemen, toetsingskaders, processen, standaarddocumenten, etc.

Onderdelen a. en b. kunnen in samenwerking met partners, 3OD worden opgepakt. Onderdeel c. leent zich daar minder voor vanwege het organisatie-eigen karakter daarvan.

Gestreefd wordt om voor zover mogelijk met eigen trainers te werken. Voor het opleiden van trainers en geven van trainingen is 700 uur geraamd. Eventuele inkoop van trainingen zit niet in de raming.

Voor het organisatietraject zijn in het kader daarvan uren geraamd, die hier niet zijn mee genomen.

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

De raming heeft betrekking op het totaal van benodigde opleidingen. Gezien de omvang van de benodigde inzet dient gezien te worden hoeveel (regulier) opleidingsbudget per jaar beschikbaar is en hoeveel extra budget nodig is. Onderdeel c. praktische cursus sluit aan op de training die nodig is voor het nieuwe VTH-pakket.

Communicatie & Programma organisatie:

9.5 Communicatie	350
9.6 Projectorganisatie / stuurgroep	340
9.7 Kernteam / netwerk contactpersonen Omgevingswet	320

Totale inzet: 1010 uur / € 101.000

Wat is nodig in 2020 en wat levert dit op?

- (9.5) Iedereen die het aangaat binnen en buiten de organisatie is op de hoogte van de wijze waarop ODZOB de Omgevingswet implementeert, uitvoert. Ook is bekend welke ondersteunende rol ODZOB kan vervullen voor de voorbereiding van onze deelnemers op de Omgevingswet.
- (9.6) De programma organisatie is voldoende geëquipeerd om het Programma Omgevingswet 2020 optimaal uit te voeren met inbegrip van de benodigde regie, sturing, coördinatie, interventies, controle op het resultaat.
- (9.7) De programma organisatie krijgt in voldoende mate de inhoudelijke en praktische kennis die nodig is voor een optimaal resultaat.

Resume per Programmalijn:

Programma lijn	uren	geld
Verbinden		
Bestuur & Samenwerking	1075	€ 107.500,00
Verrichten		
Product & Dienstverlening	3250	€ 325.000,00
Verstevigen		
Proces & Informatie voorziening	1580	€ 158.000,00
Veranderen		
Mens & Organisatie	7906	€ 790.600,00
Totaal Bruto		€ 1.381.100,00
Totaal excl opdracht provincie:		€ 1.351.100,00

Ter vergelijking is een berekening gemaakt van de totale invoeringskosten van de Omgevingswet voor de 21 regiogemeenten op basis van kengetallen van VNG:

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

Overzicht invoeringskosten Omgevingswet regio op basis van kengetallen VNG			
Gemeenten tot 25.000 inwoners	241396	77	€ 18.587.492,00
Gemeenten van 25.000 - 50.000	208357	57	€ 11.876.349,00
Gemeenten van 50.000 - 100.000 inw	91506	35	€ 3.202.710,00
Gemeenten > 100.000 inw	231535	39	€ 9.029.865,00
TOTAAL	772794		€ 42.696.416,00
Bron Kengetallen: Factsheet Financieel Dialoogmodel			

Gemiddelde kosten per inwoner						
	Klein (tot 25.000)	Middel (tot 50.000)	Middelgroot (tot 100.000)	Groot (> 100.000)	G4	Totaal
Totale kosten (x100.000)	201,3	271,0	117,7	143,2	43,6	776,9
Totaal aantal inwoners (x100.000)	2,6	4,7	3,4	3,7	2,2	16,7
Gemiddelde kosten per inwoner	€ 77	€ 57	€ 35	€ 39	€ 20	€ 47

Tabel 1

In tabel 1 is te zien hoe hoog de gemiddelde kosten per inwoner per omvang van de gemeente zijn. De gemiddelde kosten per inwoner voor een kleine gemeente is bijvoorbeeld € 77,-.

Algemene opmerkingen:

Er wordt gewerkt aan een integraal implementatieplan waarin alle opgaves zoals Omgevingswet, VTH-Kader, ROK zijn opgenomen. Hier kunnen wellicht nog synergievoordelen behaald worden.

Er is uitgegaan van de verschillende samenwerkingsniveaus. Daarbij is vooral de samenwerking van de drie Brabantse Omgevingsdiensten van belang, waar taken worden verdeeld. Vooral als het gaat om impactanalyse (de analyse op basis van de nieuwe regelgeving waarbij zo volledig mogelijk inzichtelijk wordt gemaakt wat er nodig is om de organisaties van de diensten in te richten op de Omgevingswet) wordt veel van het werk verdeeld. Voor de verdere uitwerking binnen de diensten worden synergievoordelen minder. Immers e.e.a. dient te worden ingericht op de bestaande bedrijfsvoering.

Voor de vertaling van uren naar geld is gebruik gemaakt van een gemiddeld uurtarief van € 100,- per uur.

Voor de inzet (met name als het gaat om productontwikkeling en processen) wordt voorzien in de vorm van werkgroepen. Voor veel onderdelen is het nodig dat uitwerking plaatsvindt in nauw overleg en samenwerking met onze deelnemers. De geraamde inzet heeft betrekking op de inzet van medewerkers van ODZOB.

De benodigde inzet vanaf 2021 en verder in de vorm van implementatiekosten of frictiekosten is sterk afhankelijk van keuzes die deelnemers maken. Deze kosten kunnen betrekking hebben op het aanpassen van toetsingskaders doordat gemeenten nieuwe Omgevingsplannen opstellen en benodigde training & opleiding dat hiermee samenhangt.

Geïnitieerd vanuit het Programma Omgevingswet is in 2019 in samenwerking met AiREAS, gemeente Eindhoven, provincie, GGD, RIVM en Universiteit Utrecht tot een voorstel gekomen voor het creëren van een Innovatief Regionaal Meetnet Lucht & Geluid. Inmiddels ligt er een Plan van Aanpak en een consortiumovereenkomst op basis waarvan structureel middelen worden beschikbaar gesteld ter hoogte

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

van € 100.000 (€ 45.000 in de vorm van uren contractmanagement en € 55.000 in middelen ter dekking van kosten van het meetnet). De financiering maakt geen deel uit van het Programma Omgevingswet.

1.2 Ontwikkelingen veehouderij

De veehouderij in onze regio en Noord-Brabant als geheel staat voor een ingrijpende transitie, die leidt naar duurzaam en zorgvuldig produceren, op een diervriendelijke wijze en met maatschappelijk draagvlak. Dit betekent dat veel veehouderijbedrijven voor grote ingrijpende keuzes staan in de komende 1-3 jaar. Stoppen of doorgaan. Veel bedrijven moeten op korte termijn hun keuze kenbaar maken. In een kort tijdsbestek moeten meldingen worden behandeld en vergunningen verleend, aangepast of ingetrokken. In het verlengde daarvan kan toezicht en handhaving verwacht worden op naleving van regels.

Een extra capaciteitsvraag dient zich aan bij vergunningverlening, in mindere mate bij toezicht en handhaving. Met het ITv project(intensivering toezicht veehouderijen) is immers al geanticipeerd op de voorziene ontwikkeling in de veehouderij.

De ODZOB staat voor een grote opgave om de toegewezen taken in de komende 1 tot 3 jaar naar beste kunnen te realiseren. De grote piek in werkzaamheden zal zich ook in financiële zin vertalen naar tijdelijk grotere werkprogramma's voor de veehouderij gerelateerde taken. Dit vergt voor de periode 2019 - 2022 een grote inspanning voor de ODZOB, die voorlopig in worst-case scenario is begroot op 1.300.000 euro. Het DB en AB van de ODZOB is in juni 2019 reeds op hoofdlijnen geïnformeerd over de ontwikkelingen in de veehouderij, voor nadere informatie wordt verwezen naar betreffende documenten.

Taskforce voor Noord-Brabant

Om de grote opgave bij de bevoegde gezagen - gemeenten en provincie - en hun uitvoeringsdiensten in goede banen te leiden is deze zomer een bestuurlijke en ambtelijke Taskforce ingesteld. De 3 Omgevingsdiensten werken nu gezamenlijk in de ambtelijke taskforce aan een plan van aanpak dat oplossingen gaat bieden om de aankomende werkvoorraad op zorgvuldige wijze uit te voeren. Alleen extra capaciteit inzetten zal onvoldoende soelaas bieden en de krappe arbeidsmarkt zorgt daarbij eveneens voor beperkingen. In de VTH-werkprocessen moeten ook creatieve slimme keuzes worden gemaakt. In de prioritering zullen bestuurlijke keuzes worden voorgelegd.

Definitieve opgave 2020-2022

De ontwikkelingen in de veehouderij vinden voor een belangrijk deel plaats vanuit de provinciale regelgeving ten behoeve van de transitie van de veehouderij. Reden waarom de 3 Omgevingsdiensten de provincie verzoeken de volledige opgave, waaronder ook de Wabo-gerelateerde taken, in financiële zin voor haar rekening te nemen. De 3 OD's zijn daarover momenteel in gesprek met de provincie. Zodra het plan van aanpak van de taskforce per oktober gereed is, worden gemeenten en het bestuur van de ODZOB tegelijk met de andere regio's geïnformeerd. De definitieve inhoudelijke, personele en financiële consequenties zullen inzichtelijk worden gemaakt. De ODZOB kan daarna de vertaling maken naar de werkprogramma's 2020 e.v. van de regiogemeenten.

Na 2022

Op middellange en langere termijn voorzien we in Noord-Brabant dat honderden veehouderijbedrijven gaan stoppen met de veehouderijtak van hun bedrijf. Dit gaat naar verwachting resulteren in een afname van de benodigde capaciteit voor VTH-taken bij overheden en Omgevingsdiensten. Het tempo waarin deze afname plaatsvindt hangt af van een veelvoud aan externe factoren en is in dit stadium ongewis.

1.3 Besluit bodemkwaliteit

Uitgangspunten voorbereiding uitvoeringsbeleid Besluit Bodemkwaliteit

Uitvoering geven aan toezicht en handhaving van het Besluit Bodemkwaliteit (hierna; Bbk) is een verplichte basistaak voor de omgevingsdienst. Het toezicht Bbk is de beoordeling of grond, bagger en of bouwstoffen met vooraf bepaalde kwaliteit mogen worden toegepast. Er is een regiowerkgroep bestaande uit bodemdeskundigen die samen met de ODZOB het uitvoeringsbeleid Bbk momenteel voorbereid en in november een definitief voorstel zal gaan doen aan de regio.

Autonome groei aantal meldingen

Het aantal meldingen Bbk neemt regionaal toe: In 2018 totaal 400 meldingen in Zuidoost-Brabant. In de eerste helft van 2019 reeds 325 meldingen. Dit heeft consequenties voor de werkprogramma's van de gemeenten. Voortzetten van de huidige werkwijze is niet houdbaar met de huidige beschikbare regionale inzet en zal leiden tot een grote administratieve werklast en onvoldoende fysiek toezicht. Er moeten slimme keuzes gemaakt worden. De regiowerkgroep heeft de focus op terugdringen administratief toezicht en herverdeling van de inzet naar meer fysiek toezicht bij de toepassing(en).

Daarnaast wordt aanvullend ingezet op risicobeheersing om de werklast te beperken. Als in november het voorstel bestuurlijk wordt voorgelegd kan daarmee de doorvertaling worden gemaakt naar de werkprogramma's van de regiogemeenten. De trend van het toenemend aantal meldingen wordt in de werkprogramma's van de afzonderlijke gemeenten inzichtelijk gemaakt.

Evenwichtige risicobeheersing is noodzakelijk

Toezicht op het Bbk is nadrukkelijk een regionaal verhaal, met waterbedeffecten. 'Kunnen we een kwalitatief slechte partij grond niet kwijt in een gemeente met goed toezicht dan wordt het in een andere gemeente toegepast'. Reden om te streven naar level playing field voor toepassers.

In Zuidoost-Brabant is het aantal meldingen Bbk ten opzichte van de andere regio's laag. Zowel in regio Noordoost-Brabant als Middenwest-Brabant worden op jaarbasis meer dan 1000 meldingen behandeld. Er is sprake van een 'meldingstekort' oftewel een groot aantal illegale toepassingen. Daarmee zijn een aantal risico's te benoemen die bedreigend kunnen zijn voor het lokale duurzame bodembeheer. In de meeste gevallen zijn deze risico's terug te voeren op menselijk gedrag. Risico's voor bodem en/of de leefomgeving van omwonenden zijn bijvoorbeeld toepassen van verontreinigde grond in de leeflaag (bijv. tuinen, akkers) of toepassingen van asbesthoudend puin. Complicerend is daarbij dat risico's vaak op langere termijn negatieve effecten kunnen hebben en soms onvoldoende inzichtelijk zijn; denk aan de recentelijke aandacht voor Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) en de PFAS problematiek in de bodem. Voorbeelden van overtredingen en economische delicten zijn het niet melden van toepassingen of samenvoegen van partijen schone en verontreinigde grond. Met de voorziene regiobrede aanpak kunnen we overtredingen en risico's voor de leefomgeving de komende jaren gaan verkleinen.

Toezicht

Belangrijke operationele doelstellingen voor het nieuwe regionaal uitvoeringsbeleid Bbk zullen zijn:

- Realiseren van een gelijk speelveld in de regio voor alle toepassers -ketenpartners, lagere overheden, bedrijven en particulieren-, die activiteiten uitvoeren waarop het Besluit Bodemkwaliteit toeziet.
- Differentiatie administratieve afhandeling meldingen: diepgaande toetsing bij hoge risico's voor bodem en leefomgeving. Lichte toetsing waar risico's lager zijn.
- De uitvoering van het toezicht gebeurt informatiegestuurd en risicogericht. De resultaten van toezicht Bbk in termen van naleefgedrag zijn input voor bijsturing van het toezichtprogramma Bbk.

Het nieuwe toezichtsplan kent het volgende basispakket voor de regio:

1. beoordeling meldingen Bbk bodemloket (administratief toezicht);
2. fysiek toezicht, veldcontroles meldingen Bbk;
3. signaal/veldtoezicht, (vrije) veldcontroles naar aanleiding van klachten/meldingen;

4. ketentoezicht, projectmatige inzet op: grondstromen, aspectcontroles vrije veldtoezicht, monsternamen.

Bovenop dit basispakket kunnen gemeenten de keuze maken extra aanvullende taken bij de ODZOB te beleggen in een pluspakket, denk daarbij aan aanvullend veldtoezicht, registratie in gemeentelijke bodeminformatiesystemen, voorlichting en communicatie richting toepassers.

Scenario's

Voor het basispakket zijn scenario's uitgewerkt. Op basis van bestuurlijk draagvlak zal de regiowerkgroep daaruit een definitief toezichtpakket samenstellen voor de werkprogramma's 2020.

- Scenario 1 Huidige inzet continueren (*minimaal niveau*)
(1,2 fte//160.000 euro)

Gezien de stijging van het aantal meldingen is de huidige inzet onvoldoende om de autonome toename van meldingen te behandelen. Alle inzet gaat naar administratieve verwerking. De inzet is ook niet gebaseerd op het voorziene uitvoeringsbeleid (informatie-, risicogestuurd).

- Scenario 2 Volledige behandeling en beoordeling meldingen bodemloket
(9 fte//1.180.000 euro)

In dit scenario worden alle meldingen volledig beoordeeld en in het veld gecontroleerd. Dit gaat echter voorbij aan prioritering, risicogericht handelen en leidt daarmee tot een buitenproportionele niet gerechtvaardigde inzet van toezicht op het Bbk.

- Scenario 3 Informatiegestuurd en risicogericht basis
(2,3 fte// 300.000 euro, **huidig meldingsniveau**)
(3,2 fte// 420.000 euro, **wanneer er geen toepassingen meer zijn**)

Toepassingen grond en schone grond worden risicogericht afgehandeld met naar verwachting volledige diepgaande beoordeling in 10 % van de meldingen, die als meest risicovol worden geacht, gecombineerd met fysiek toezicht. Bij de overige meldingen met laag risico wordt enkel licht getoetst, geen fysieke controle.

- Scenario 4 Informatiegestuurd en minimum risico leefomgeving
(4,1 fte// 537.000 euro, **huidig meldingsniveau**)
(5,8 fte// 760.000 euro, **wanneer er geen illegale toepassingen meer zijn**)

Scenario 4 is gelijk aan scenario 3 met als enige verschillen: extra inzet op signaal/veldtoezicht en extra inzet op beoordeling toepassingen grond (strengere risicoprioritering, minder risico voor de leefomgeving, leidend tot 50 % volledige beoordeling). Met als doelstelling het aantal 'niet-gemelde' (illegale) toepassingen sneller terug te dringen.

Inzet 2020 en volgende jaren

Scenario 4 is de voorkeursvariant van de ODZOB, en zou uiteindelijk € 760.000 voor alle deelnemers gezamenlijk gaan kosten. Er vanuit gaande dat er reeds € 160.000 in de werkprogramma's is voorzien, betreft dit uiteindelijk een toename van het structurele budget met € 600.000, een en ander afhankelijk van de autonome groei van het aantal meldingen.

Overwogen kan worden om te starten met scenario 3 en de overgang naar scenario 4 uit te smeren over enkele jaren met daaraan gekoppeld evaluatiemomenten die het naleefgedrag inzichtelijk maken. De concrete inzet voor 2020 zou daarmee € 300.000 - € 160.000 = € 140.000 minimaal en € 260.000 maximaal bedragen wederom afhankelijk van de ontwikkeling van het aantal meldingen.

1.4 Uitvoeringsbeleid asbest

Wat is het belang van de asbestbasistaak?

Asbest is een verzamelnaam voor een aantal in de natuur voorkomende mineralen die tot de jaren tachtig veel werden gebruikt als bouw materiaal en tot het verbod in 1994 veelvuldig zijn toegepast. Het bestaat uit microscopisch kleine vezels, die in gebonden toestand onschadelijk zijn. Als die loskomen, bijvoorbeeld als gevolg van verwerking of bij ondeskundige sloop, vormen ze een gevaar voor de gezondheid. Het kan jaren duren voordat de gevolgen van inademing optreden. Nog steeds sterven mensen als gevolg van de asbest die ze tientallen jaren geleden inademen. Volgens cijfers van de Rijksoverheid sterven in Nederland per jaar tussen de 900 en 1300 mensen als gevolg van blootstelling door inademing.

Asbesthoudende materialen zijn in het verleden massaal toegepast. Onder andere in daken, schoorsteenkanalen, vloerzeil, beglazingskit en Cv-installaties. In de directe leefomgeving van mensen dus. Nu vinden elke dag tientallen asbestsaneringen plaats. Om de risico's voor mens en milieu te beperken is de wetgeving relatief streng. Er is sprake van een gecertificeerde branche. Desondanks gaat er veel niet goed.

Dit is niet alleen de ervaring van de ODZOB van de afgelopen drie jaar maar ook de conclusie van ketenpartners en autoriteiten op het gebied van asbest (ODNL, ISZW, OMWB, ODBN, Politie en Openbaar Ministerie). Het certificeringsmodel staat onder druk. In 20% van de beoordeelde meldingen is er iets mis. In 50% daarvan worden ernstige afwijkingen geconstateerd. Bijvoorbeeld dat de rapportage niet geschikt is voor de gemelde werkzaamheden, het niet inventariseren van verdachte bronnen en het te laag inschalen van de risicoklasse en dus de bepaling van de saneringsmethode.

In de meldingsfase kan door de ODZOB veel worden gecorrigeerd zodat overtredingen in de saneringsfase worden voorkomen. Hierdoor dient het toezichtniveau risicogericht te worden ingekleed en kunnen handhavingprocedures worden voorkomen. En belangrijker nog, het risico op vezelemisatie wordt zo verlaagd.

Het risico op vezelemisatie op het moment dat niet wordt voldaan aan de wet- en regelgeving is echter dusdanig groot dat in verhouding een groot risico voor mens en milieu bestaat. Een adequaat toezichtniveau is dus heel belangrijk in de saneringsfase.

Daarnaast is het een bekend fenomeen dat het lucratief is om zich te onttrekken aan toezicht en pogingen te doen om illegale handelingen te verrichten. Financieel gewin speelt hierin een belangrijke rol. *Een ketengerichte aanpak om ook niet-gemelde saneringen op te sporen is het middel om deze vorm van illegaliteit aan te pakken.*

Quote Officier van Justitie milieu en fraude: *"De beoordeling in de meldingsfase van sloophmeldingen en de constateringen die daar worden gedaan zijn voor het Functioneel Parket essentieel om zaken met betrekking tot de saneringsfase strafrechtelijk te kunnen oppakken."*

Regionaal uitvoeringsbeleid asbest

In de AB-vergadering d.d. 5 oktober 2017 is overeenstemming bereikt over de aanpak van asbesttaken zoals vastgelegd in het "Regionaal Uitvoeringsbeleid Asbesttaken" (RUA) versie 20 mei 2017. Tevens is besloten om dit beleid ter vaststelling naar de colleges te sturen.

De redenen tot het opstellen van een RUA waren:

1. Er is regionaal onvoldoende zicht en grip op de illegale sloop/asbestsanering vanwege gebrek aan informatie.
2. Overtredingen door asbestsaneerders/sloopbedrijven worden niet of nauwelijks aangepakt. Slechte bedrijven kunnen blijven doorgaan.
3. Er is geen ketenaanpak mogelijk, indien het toezicht alleen lokaal gebeurt.

4. Met het van kracht worden van het BOR, is duidelijk geworden dat het toezicht op bedrijfsmatige activiteiten voor asbestverwijdering een basistaak is die door de omgevingsdiensten uitgevoerd dient te worden.

Korte inhoud RUA

Toezicht op asbest bestaat uit enkele met elkaar verbonden processtappen (beoordelen van asbestinventarisatierapporten, toezicht en ketentoezicht).

Ten behoeve van de acceptatie van de sloopmelding dient er een beoordeling van de sloopmelding te worden uitgevoerd, waarbij het beoordelen van het asbestinventarisatierapport een basistaak is (dit is recent opnieuw bevestigd in een rapport van advocatenkantoor Pels Rijken, opgesteld in opdracht van de gemeente Den Haag en de OD Haaglanden). De regionale werkgroep asbest heeft destijds geconcludeerd dat het onwenselijk is om het proces van de sloopmelding, inclusief beoordeling asbestrapport, op te knippen in twee uitvoerende partijen. Daarom is destijds besloten om de beoordeling van het asbestinventarisatierapport binnen het proces van de afhandeling van de sloopmelding bij de gemeente te laten. Wel heeft de gemeente een hulpmiddel (checklist beoordelen sloopmelding en asbestinventarisatierapport) gekregen om te bepalen of er toezicht door een ODZOB-inspecteur op de asbestsanering moet plaatsvinden. Indien een asbestsanering in aanmerking komt voor toezicht door een ODZOB-inspecteur stuurt de beoordelaar de stukken van de sloopmelding met de bijbehorende acceptatiebrief per email naar de ODZOB (asbest@odzob.nl).

Het moment van de start van de asbestsanering wordt digitaal gemeld via het landelijk asbest volg systeem (LAVS). Deze startmeldingen worden toegevoegd aan het dossier sloopmelding door de gemeente en, bij toezicht door de ODZOB, ook doorgestuurd per mail aan de ODZOB.

Ter voorbereiding van de controle asbestsanering beoordeelt de toezichthouder van de ODZOB het asbest inventarisatierapport nogmaals op hoofdlijnen.

Evaluatie

Op 21 januari 2019 is het RUA door de ODZOB met de werkgroep asbest geëvalueerd.

Naar aanleiding van die bijeenkomst is door de ODZOB "de Evaluatie Regionaal uitvoeringsbeleid asbesttaken" opgesteld. Op 2 april 2019 is het RUA aan de hand van "de Evaluatie Regionaal uitvoeringsbeleid asbesttaken" door de ODZOB met alle deelnemers geëvalueerd.

Als vervolg op de bijeenkomst d.d. 2 april 2019 is er op 13 mei 2019 een bijeenkomst met de werkgroep asbest geweest. Naar aanleiding van de bijeenkomst d.d. 13 mei 2019 is door de ODZOB op 27 mei 2019 de memo "Evaluatie uitvoeringsbeleid asbesttaken (vervolgbijeenkomst)" opgesteld.

Uit deze evaluatie kwamen een aantal issues naar voren zoals de verbetering van de uitvoering van de in het RUA gemaakte afspraken en uitgangspunten en de vraag hoe we in de regio meer inzicht en grip kunnen krijgen op de asbestbranche. Er lijkt tussen de ODZOB en de werkgroep overeenstemming te zijn over nut en noodzaak van het op een andere wijze gaan organiseren van toezicht en het eerder afgesproken 'beleid' dus op dat punt te gaan aanpassen.

Observaties ODZOB: ervaren knelpunten

De ODZOB ervaart een aantal knelpunten:

- De gemeenten binnen de regio van de ODZOB gaan verschillend om met de uitvoering van het vastgestelde beleid. De volledige checklist wordt niet altijd (digitaal) toegepast bij het beoordelen van een formulier sloopmelding en inhoudelijke toetsing van het asbestinventarisatierapport. Hierdoor is er geen uniforme werkwijze binnen onze regio en ontstaat een ongelijk speelveld voor de asbestbranche.
- De tabel Risicofactoren is met name gericht op omgevingsfactoren en er wordt te weinig naar de risico's voor de leefomgeving gekeken bij het verwijderen van asbest. Ook worden alléén de gemelde werkzaamheden (fysiek) gecontroleerd en is er geen aandacht voor illegale saneringswerkzaamheden.
- Er vindt geen uniforme overdracht van toezicht plaats op basis van de tabel "score van de sanering".
- Huidige werkwijze van opdrachtverstrekking kan niet efficiënt worden ingericht (veel reistijd) en "aandachtbedrijven" en illegale asbestsaneringen krijgen hierdoor onvoldoende aandacht.

- Wanneer de ODZOB asbestinventarisatierapporten beoordeelt, leidt dit vaker tot grote onvolkomenheden die worden door gemeld aan de certificerende instantie (C.I.).

In de praktijk is de ODZOB gebleken dat de bestuurlijke redenen die destijds de aanleiding waren voor het opstellen van het RUA niet zijn opgelost. Een goede discussie over de bestuurlijke asbestissues -de redenen tot het in eerste instantie opstellen van het regionaal uitvoeringsbeleid asbesttaken- heeft nog niet plaatsgevonden. Natuurlijk is het zo dat de ODZOB -gelet op de ontwikkeling waar het team asbest in zit- zeker nog interne verbeteringen kan doorvoeren. Ook is de communicatie naar de gemeenten voor verbetering vatbaar. De leden van de werkgroep asbest hebben hier kritische en terechte opmerkingen over gemaakt. *Dit laat echter onverlet dat de asbesttaken en met name de taken die zien op de asbestketen door de ODZOB niet (adequaat) uitgevoerd kunnen worden. Het voorstel is daarom om het vastgestelde RUA van 2017 te herzien.*

Daarbij worden 2 scenario's voorgesteld:

Scenario 1

- Ten aanzien van het beoordelen van de asbestinventarisatierapporten veranderen de huidige werkafspraken uit het RUA niet, de deelnemers beoordelen de asbestinventarisatierapporten overeenkomstig de gemaakte werkafspraken en na één jaar zal deze werkwijze opnieuw door de werkgroep asbest worden geëvalueerd. Mocht daartoe aanleiding zijn, dan kan de evaluatie eerder worden uitgevoerd.
- Vanaf 2020 zal het toezicht risicogericht worden uitgevoerd. Dit betekent dat de ODZOB zelfstandig op basis van informatie (bronnen) zal bepalen op welke locaties toezicht zal worden uitgevoerd binnen het daarvoor beschikbare budget. Daarnaast zal het budget asbesttoezicht met € 75.000 dienen te worden verhoogd aangezien in de praktijk is gebleken dat er bij een aantal deelnemers te weinig budget beschikbaar is gesteld voor het adequaat houden van toezicht.
- Vanaf 2020 voert de ODZOB de wettelijke basistaak "ketentoezicht" uit (vergelijkbaar met het ketentoezicht in het ROK Toezicht & handhaving). Dit betekent een ophoging van het budget met € 35.000 per jaar voor de uitvoering van deze wettelijke taak.

Bij scenario 1 kunnen de volgende kanttekeningen worden geplaatst:

- Dit scenario staat op gespannen voet met het wettelijk kader van het BOR dat het beoordelen van asbestinventarisatierapporten een basistaak is. Daar wordt niet aan voldaan.
- Deelnemers moeten zich ervan bewust zijn dat ook voldaan moet worden aan de kwaliteitscriteria vanuit de Wet VTH voor de uitvoering van asbesttaken.
- Bij dit scenario zal de ODZOB extra inzet moeten plegen op kennisontwikkeling en coördinatie bij de deelnemers. Daarmee is een extra budget gemoeid van circa € 15.000 per jaar.

Huidige werkwijze toezicht asbest	Beoogde werkwijze toezicht asbest
95 % Toezicht legale saneringen	60 % Toezicht legale saneringen
5 % Toezicht illegale saneringen	30 % Toezicht illegale saneringen
0 % Ketentoezicht asbest	10 % Ketentoezicht asbest

Huidig budget € 275.000
Gevraagd budget € 400.000 (toename van € 125.000)

Scenario 2

Het RUA wijzigt in die zin dat:

- het beoordelen van asbestinventarisatierapporten (= basistaak) wordt conform het BOR volledig uitgevoerd door de ODZOB (gefaseerd) en niet meer door de gemeenten. De totale kosten op basis van de huidige meldingen worden dan geraamd op circa € 540.000 per jaar.
- de ODZOB bepaalt vanaf 2020 op basis van de ingediende asbestinventarisatierapporten de uitvoering van het asbesttoezicht. Dit vindt in principe risicogericht plaats (vergelijkbaar met het ROK Toezicht & handhaving) met een beoogde budgetverhoging van € 75.000 euro per jaar.
- de ODZOB voert de wettelijke basistaak "ketentoezicht" vanaf 2020 uit (vergelijkbaar met het ketentoezicht in het ROK Toezicht & handhaving) met een beoogde budgetverhoging van € 35.000 per jaar.

De ODZOB krijgt daarbij de opdracht om te komen met een plan waaruit blijkt op welke wijze er risicogericht invulling gegeven gaat worden aan deze taken en om de personele en financiële consequenties daarvan in beeld te brengen. Daarbij wordt samen met de (huidige) werkgroep asbest een voorstel ontwikkeld met een realistisch tijdspad, inclusief de overdracht van het beoordelen van asbestinventarisatierapporten naar de ODZOB.

De gemeenten werken in de tussentijd conform de afspraken zoals deze zijn vastgelegd in het RUA.

Scenario 2 is de voorkeursvariant van de ODZOB aangezien de ODZOB dan (pas) in staat is om de aan haar opgedragen wettelijk verplichte basistaak "asbest" uit te voeren.

1.5 Externe veiligheid

Tot en met 2020 ontvangt de ODZOB van het Rijk middelen (Impuls Omgevingsveiligheid) voor de uitvoering van activiteiten op het gebied van externe veiligheid. Deze middelen worden enerzijds ingezet bij de uitvoering van reguliere activiteiten, zoals de beoordeling van externe veiligheidsaspecten bij vergunningverlening en ruimtelijke ontwikkelingen (€100.000 per jaar) en anderzijds voor opbouw en delen van kennis en expertise, participeren in landelijke werkgroepen en kennistafels en de uitvoering van projectmatige activiteiten (€ 160.000 per jaar). Het beëindigen van de Impuls Omgevingsveiligheid heeft gevolgen voor de deelnemers en de ODZOB. Voor de deelnemers betekent het dat er geen bijdrage meer is in de kosten als gevolg van het beoordelen en verwerken van externe veiligheidsaspecten bij reguliere werkzaamheden zoals vergunningverlening of opstellen en wijzigen van bestemmingsplannen. Gemeenten zullen deze werkzaamheden van de ODZOB dan volledig zelf moeten gaan vergoeden (werkprogramma). Gemeenten zullen door het Rijk wel structureel gecompenseerd worden voor het extra werk dat het thema externe veiligheid met zich meebrengt, maar op welke wijze dit gaat gebeuren en welke bedragen ermee zijn gemoeid is nog onderwerp van discussie.

Voor de ODZOB betekent het dat de financieringsbasis onder de activiteiten die niet rechtstreeks samenhangen met reguliere taakuitvoering werkzaamheden wegvalt.

De beëindiging van de subsidie uitvoering externe veiligheid (IOV-middelen) heeft gevolgen voor ondersteunende werkzaamheden op het gebied van:

- Communicatie zoals organiseren van kennisdagen en berichtgeving over actuele ontwikkelingen, waardoor het thema externe veiligheid op het vereiste niveau in beeld blijft (€ 40.000 p.j.).
- Structurele samenwerking op regionaal en provinciaal niveau, waarbij uitwisseling van kennis en expertise plaatsvindt, uniforme werkwijzen worden ontwikkeld, werkprocessen op elkaar worden afgestemd en bestuurlijke besluitvorming wordt voorbereid. Externe veiligheid kent in de praktijk 2 invalshoeken. De ene invalshoek is die van het verkleinen van de kans dat er iets mis gaat door bij ruimtelijke ontwikkelingen het aspect externe veiligheid vanaf de initiatieffase mee te nemen, juiste voorschriften aan vergunningen te verbinden en gericht toezicht op veiligheidsvoorschriften. De andere invalshoek richt zich op het kunnen beheersen en bestrijden van een calamiteit in het geval dat het onverhoopt misgaat. Bij de eerste invalshoek is er vooral een adviserende rol van de ODZOB, bij de tweede invalshoek staat de Veiligheidsregio aan de lat. De 2 invalshoeken sluiten natuurlijk wel op elkaar aan, in die zin dat ruimtelijke maatregelen, vergunningvoorschriften en toezicht van invloed zijn bij beheersen en bestrijden door hulpdiensten in geval van een calamiteit. Dit vergt in de hele processen bij ruimtelijke ontwikkelingen, vergunningverlening en toezicht bij risicorelevante bedrijven goede onderlinge afstemming en samenwerking tussen bevoegd gezag, Veiligheidsregio en ODZOB. (€ 30.000 p.j.).
- Participatie aan landelijke kennistafels en actualisatie van richtlijnen, zoals de Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen, waardoor we blijven beschikken over actuele kennis en inbreng hebben in landelijke ontwikkelingen. Ook oppakken van en inspelen op nieuwe ontwikkelingen zoals (externe) veiligheidsaspecten van energietransitie en zeer zorgwekkende stoffen is hierdoor mogelijk (€ 50.000 p.j.).
- Uitvoering van projectmatige activiteiten zoals risicorelevante bedrijven, ontwikkeling blauwdruk voor externe veiligheid in de omgevingsvisie en ontwikkeling van de ev-tool voor ruimtelijke ontwikkelingen (€ 40.000 p.j.).

De werkzaamheden worden in onderlinge samenhang met elkaar uitgevoerd en dragen er gezamenlijk toe bij dat de kwaliteit en de continuïteit van de uitvoering van externe veiligheidswerkzaamheden op het vereiste peil blijven. Uitblijven van voldoende financiering (€ 160.000 p.j.) zal leiden tot verdwijnen van kennis en expertise bij de ODZOB, provincie en regiogemeenten en slechtere onderlinge afstemming. Hierdoor is de kwaliteit van de uitvoering van externe veiligheidswerkzaamheden op het vereiste niveau onvoldoende gewaarborgd.

Externe Veiligheid is een thema dat volop in ontwikkeling is en dat nog wel even blijft. Het is ook een onderwerp dat gemakkelijk uit het gezichtsveld raakt (zolang er geen rampen gebeuren). Daarmee wijkt het af van onderwerpen zoals geluid en geur. Als het daar niet goed is geregeld leidt dat (direct) tot

klachten en komt het vanzelf in de aandacht. Het is daarom nodig om structureel aandacht te blijven geven aan het thema externe veiligheid. Op den duur, wanneer het thema wat verder is uitgekristalliseerd, zal dat niet meer zoveel tijd vergen als nu het geval is.

De volgende scenario's qua financiering zijn denkbaar:

1. De deelnemers stellen collectief een extra bedrag beschikbaar (globaal € 8.000 per deelnemer of via een andere verdeelsleutel) zodat ODZOB deze taken kan blijven uitvoeren.
2. Deelnemers herallocceren de middelen binnen het programma collectieve taken zodat er ruimte ontstaat voor het kunnen blijven uitvoeren van deze taken.
3. Deelnemers besluiten dat de ODZOB stopt met deze activiteiten.

Scenario 2 is de voorkeursvariant van de ODZOB; ingeschat wordt dat door het aflopen respectievelijk het op een andere wijze financieren van enkele projecten die nu uit het collectief programma worden gedekt, er voldoende ruimte ontstaat om deze werkzaamheden te kunnen blijven uitvoeren.

1.6 Overdracht bodemtaken provincie naar gemeenten

Voor het vakgebied bodem heeft de komst van de Omgevingswet de grootste gevolgen. Met de invoering van de Omgevingswet is de Wet bodembescherming (Wbb) niet meer van toepassing voor nog niet beschikte gevallen van ernstige bodemverontreiniging. De aspecten van bodem worden dan geregeld in een Aanvullingswet Bodem Omgevingswet waardoor bodem geen sectoraal onderwerp meer is. De 'activiteit' staat dan voorop en de bodem volgt. De provincie gaat een groot deel van haar taken overdragen aan de gemeenten die allen het bevoegd gezag voor bodem worden.

Een extra uitdaging is dat een groot aantal onderdelen van het nieuwe bodembeleid nog niet duidelijk zijn. Bijvoorbeeld het Aanvullingsbesluit Bodem Omgevingswet is op 4 juli jongstleden aangeboden aan de Tweede Kamer en pas aan het eind van het jaar zal het concept Besluit ter advisering naar de Raad van State worden gezonden. De voorbereidingstijd en weten waar je aan toe bent en wat er precies geregeld moet gaan worden is daarmee bij invoering per 1-1-2021 bijzonder kort geworden.

Het vakgebied bodem wordt bovendien onder het regiem van de Omgevingswet ontdaan van het nauwe keurslijf van alleen chemische bodemverontreiniging. De bodem speelt namelijk ook een belangrijke rol bij bijvoorbeeld klimaat, duurzaamheid, voedselzekerheid en energie. Bodemmedewerkers zullen ook daarmee moeten gaan leren werken. Samenvattend betekent het voor gemeenten een aanzienlijke verzwaring van de opgaven op het gebied van bodem (ook als zijnde bevoegd gezag).

Voor de ODZOB betekent dit een afname van de provinciale opdracht voor bodemtaken, en een toename van de gemeentelijke opdrachten. Echter, een deel van de bodemtaken die nu in opdracht van de provincie wordt uitgevoerd, vindt plaats in het gebied van de gemeenten in Brabant-Noord. Naar verwachting zullen de betreffende taken die nu door ODZOB worden uitgevoerd, overgaan naar de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN). Uiteraard zullen daarbij ook afspraken worden gemaakt over de overgang van personeel.

De Wet bodembescherming (Wbb) wordt gefinancierd met Rijksmiddelen die worden ontvangen door een gering aantal bevoegd gezagen. De ODZOB krijgt vervolgens opdracht de Wettelijke taken uit te voeren. Bij de invoering van de Omgevingswet krijgen de bevoegd gezagen (provincie en alle gemeenten) geormerkt geld om bodemtaken uit te voeren.

De voorbereidingstijd voor de transitie bodem is bijzonder kort en vergt met name door het grote aantal veranderingen en de grote impact veel menskracht. Om de noodzakelijke transitie te kunnen maken is geraamd dat voor de ODZOB circa 1.400 uur extra noodzakelijk zijn. Deze post is opgenomen bij de incidentele opgave Omgevingswet (voorbereiding en implementatie).

Het totale werkpakket kent een omvang van circa 1,3 miljoen waarvan 800.000 wordt besteed aan de regio ZO-Brabant.

Bodemtaken provincie en gemeenten

Jaar	Totaal	ZO-Brabant provincie	ZO-Brabant gemeenten
2019	1.330.000	800.000	0
2020	1.330.000	800.000	0
2021	997.500	600.000	200.000
2022	532.000	320.000	480.000
2023	332.500	200.000	600.000

Bijlage 2:

Efficiency en besparingsmogelijkheden (Werkgroep Accountmanagement ODZOB/OGP-leden)

Algemeen

Uniformeren mandaat VTH (staat van het mandaat) en procesafspraken*
Machtigen medewerkers
Administratieve medewerkers in werkprocessen VTH (uurtarief administratie)
Projectnummers aanvragen door middel van overzicht (i.p.v. losse opdrachtformulieren)
Gezamenlijk VTH-systeem (data & documentenwisseling)
E-formulieren (info van ondernemer naar ODZOB)
Digitaal verzenden brieven en besluiten vergunningverlening en toezicht (uitgaande post AVG)
Digitale dossiers (i.p.v. papier) DVO
Archiefbeheer ODZOB in plaats van data uitwisseling

* zie tabel hieronder met de huidige diversiteit aan werkafspraken

Vergunningen

ROK VV (risicogericht beoordelen)
Meldingen activiteitenbesluit
Automatisch publiceren
Automatische OLO intake voor alle gemeenten

Specialisten

De toets niveaus van de specialisten (geluid, geur e.d.)
Consignatiedienst en outcome/proces klachten verkorten

Bouwen

Private kwaliteitsboring 2021
Risicogericht beoordelen slooemeldingen

Omgevingswet (2021 en verder)

Uniformering omgevingsplan

We stellen voor om de werkgroep accountmanagement, bestaande uit ODZOB medewerkers en medewerkers van deelnemers, de genoemde maatregelen te laten uitwerken en implementeren (zowel bij ODZOB als bij deelnemers). Dit vergt tijd en capaciteit van de ODZOB-medewerkers (verlies productieve uren). Immers, alle bestaande werkafspraken (zie de tabel hierna) moeten opnieuw worden bekeken en er dienen nieuwe afspraken gemaakt te worden met alle individuele gemeenten over de aanpassing van 1 of meer van deze werkafspraken. Veelal zullen gemeenten nieuwe collegebesluiten moeten nemen over mandaat en machtiging. De nieuwe werkafspraken zullen moeten worden geïmplementeerd in de systemen en werkprocessen van de ODZOB (Squit XO, Axapta, zaakstelsysteem, archivering, VTH-processen, consignatie, administratie, secretariële en juridische processen, aanpassing E-formulieren, digitalisering uitgaande stukken, etc.).

Daarom wordt voorgesteld om daar in 2020 en 2021 € 0,25 mln. voor uit te trekken. De "opbrengst" hiervan zal vele malen hoger zijn dan deze eenmalige kosten.

Voorgesteld wordt om de eenmalige kosten te dekken uit de algemene reserve respectievelijk uit het eventuele positieve resultaat over het jaar 2019.

Vanaf 2022 kunnen naar verwachting de eerste maatregelen worden geïmplementeerd, en de eerste efficiencywinst in de begroting worden verwerkt. Voorgesteld wordt om (indicatief) taakstellend met

ingang van de begroting 2022 een besparing van 3% taakstellend te verwerken. Deze besparing kan enerzijds behaald worden door de in deze bijlage genoemde efficiencymaatregelen, en anderzijds doordat het uitvoeren van de opgaven zoals geschetst in bijlage 1, uiteindelijk op diverse onderdelen zal leiden tot minder VTH-werkzaamheden (zoals bijv. het verminderde aantal agrarische bedrijven zal leiden tot minder toezicht en minder vergunningen in die sector).

Overzicht diversiteit werkafspraken

Werkafpraak	Aantal deelnemers
Volledig mandaat Vergunningverlening en toezicht, dossier digitaal, zelfstandig uitvoeren handhavingsstrategie, zienswijzen en afhandeling klachten Inclusief archiefbeheer	3
Volledig mandaat vergunningverlening en toezicht, dossier digitaal, zelfstandig uitvoeren handhavingsstrategie, zienswijzen en afhandeling klachten Exclusief archiefbeheer	4
Volledig mandaat vergunningverlening en toezicht, zelfstandig uitvoeren handhavingsstrategie, zienswijzen en afhandeling klachten Exclusief archiefbeheer en exclusief digitale dossiers	1
Afwijking t.o.v. bovenstaande	
Ophalen en wegbrengen fysieke dossiers of kopiëren op locatie	10
Huisstijl/systeem deelnemer (detachering ODZOB-medewerker)	10
Geen mandaat/machtiging toezicht	1
Geen algemene opdracht voor afhandeling klachten	4
Opdracht nodig voor bestuursrechtelijke handhaving	14
Geen mandaat/machtiging vergunningverlening	11
Aparte opdracht nodig voor afhandeling zienswijzen	6
Geen opdracht voor databases WEB BVB IPPC	9
Geen opdracht voor databases RRGs E-PRTR	3
Gebiedsgericht toezicht	1
Geen toezicht verzoektaken	1
Geen Meldingen verzoektaken	7

Opmerking: de praktijk laat zien dat op onderdelen van deze afspraken weer wordt afgeweken.